PROROČKI SPISI

6. Pouka za 7. novembar 2026.

„Jer sve što je u prošlosti napisano, napisano je za našu pouku, da bismo strpljivošću i utjehom Pisama imali nadu.“ (Rimljanima 15,4)

Iako je to Božja Riječ, Bog nije napisao Bibliju. On je koristio ljudska bića koja je nadahnuo da to učine.

Niti im je diktirao riječi koje bi trebali napisati. Jednostavno im je rekao da napišu ono što im je pokazao ili što im je stavio u misli.

Dao im je određenu slobodu da odluče koje će riječi koristiti, stil pisanja i druge detalje kojima će prenijeti božansku poruku.

Proročki spisi:
- Gdje i zašto su napisani?
- Kojim su stilovima pisani?

Korištenje tajnika i vanjskih materijala:
- Zašto su se koristili književni asistenti?
- Koji su vanjski materijal koristili proroci?

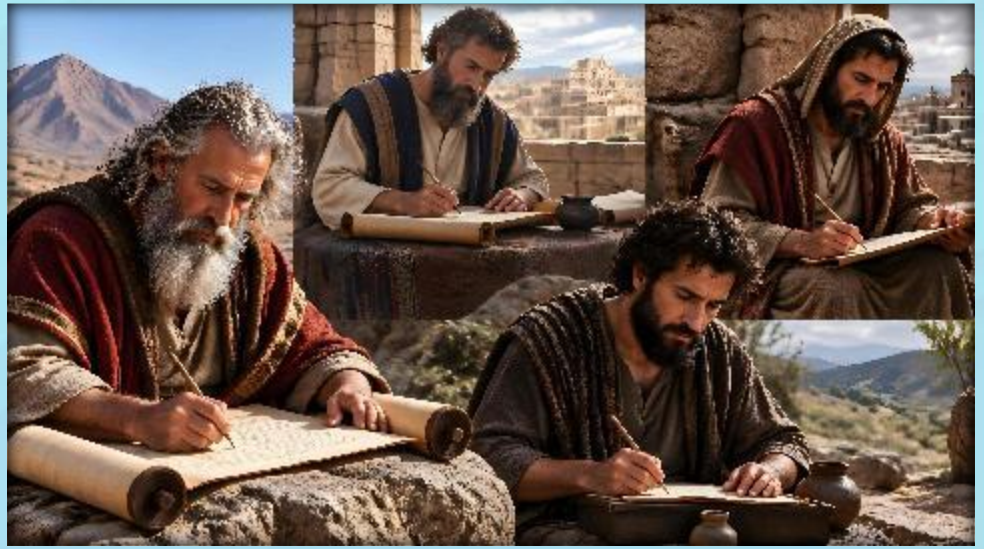
Čovječnost pomiješana s porukom:
- Nesavršenosti u Bibliji?

PROROČKI SPISI

GDJE I ZAŠTO SU NAPISANI?

„Idi sada i zapiši ovo viđenje na ploču pred njima i zapiši ga u knjigu da ostane do posljednjeg dana, zauvijek i dovijeka.“ (Izaija 30,8)

Mojsije je bio prva osoba koju je Bog nadahnuo da napiše Bibliju. U Midjanskoj pustinji napisao je Joba i Postanak. Tijekom Izlaska primio je izričitu zapovijed da zapiše događaje (Izlazak 17,14).

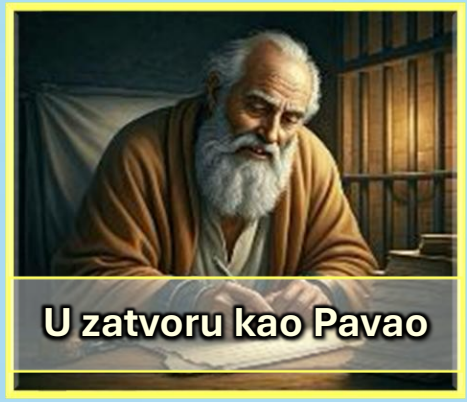
Drugi proroci koji su primili izričitu zapovijed da napišu knjigu bili su Izaija (Izaija 30,8), Jeremija (Jeremija 36,2), Habakuk (Habakuk 2,2) i Ivan (Otkrivenje 1,11).

Biblijski autori pisali su u različitim okolnostima:

Bog je izabrao i ljude i poruku koju su trebali zabilježiti s namjerom da se ništa ne izgubi od onoga što nam je želio otkriti za naše spasenje (2 Tim 3,15).

KOJIM SU STILOVIMA NAPISANI?

„Pjesma nad pjesmama, koja je Salomonova“
(Pjesma nad pjesmama 1,1)

Biblija, napisana tijekom 1500 godina od strane više od 40 različitih autora, sadrži širok raspon stilova. Između ostalog:

- Povijesni zapisi (Post 37,2)
- Rodoslovlja (Post 5,1)
- Proročanstva (Iz 13,1)
- Apokaliptične vizije (Otk 12,1)
- Poezija (veliki dio Izaije)
- Pjesme (Pjesma nad pjesmama 1,1)
- Paralele (Iz 17,7)
- Prispodobe (Luka 18,1)
- Pisma (2. Solunjanima 3,17)

Biblija ne pravi razliku u autoritetu različitih stilova. Svi su oni korisni za prenošenje božanske misli, budući da svaka osoba bolje shvaća poruku u jednom stilu nego u drugom.

Petar također jasno daje do znanja da spisi Novog zavjeta imaju isti autoritet kao i oni Starog zavjeta (2 Pt 3,15-16).

KORIŠTENJE TAJNIKA I VANJSKIH MATERIJALA

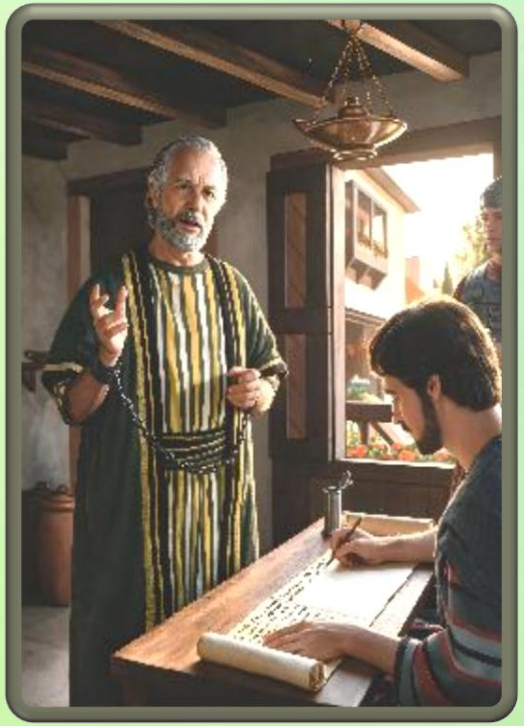
ZAŠTO SU KORIŠTENI KNJIŽEVNI ASISTENTI?

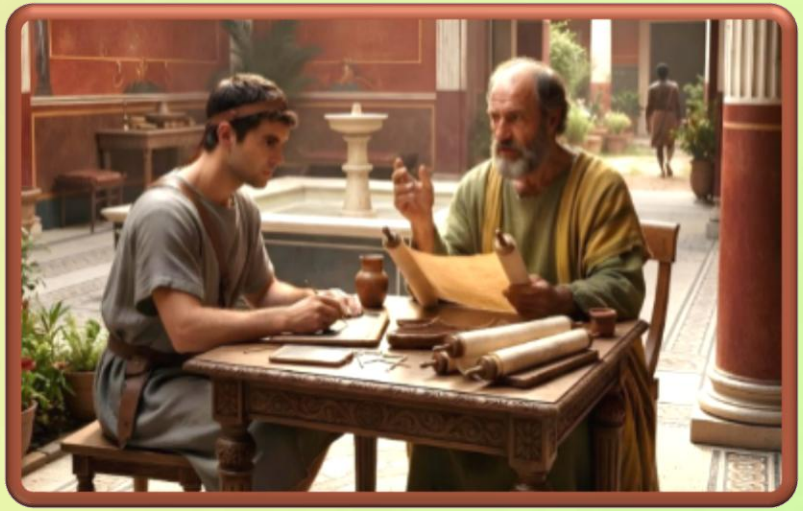
„Tada Jeremija dozva Baruha, sina Nerijina , a Baruh napisa na svitak iz Jeremijinih usta sve riječi koje mu je Jahve rekao.“ (Jeremija 36,4)

Jeremija je bio svećenik i kao takav znao je čitati i pisati. Međutim, koristio je pomoćnika - Baruha - da napiše poruke koje mu je Bog dao (Jer 36,1-4). Iako je to Bog odobrio, u njegovo vrijeme to je bilo pogrešno protumačeno (Jer 43,2-3).

Pavao, koji je tečno govorio grčki, koristio je pomoćnike za pisanje svojih pisama (Rim 16,22). Kako bi spriječio druge da pišu krivotvorena pisma u njegovo ime, morao je ona koja je diktirao potpisivati vlastitim rukopisom (2 Sol 3,17).

Petar je pisao svoja pisma prekrasnim grčkim stilom, nešto što je teško pripisati ovom ribaru koji je govorio aramejski. Korištenje pomoćnika pomoglo mu je da točno prenese svoju poruku na jeziku koji nije vladao. Ali činjenica da su pomoćnici odabrali riječi koje su najbolje izražavale Petrove ideje ni na koji način ne umanjuje božansko nadahnuće njegovih poslanica.

KOJI SU VANJSKI MATERIJAL PROROCI KORISTILI?

„I meni se, pošto sam od početka sve pomno istražio, činilo dobrim da ti to, preodlični Teofile, uredno zapišem.“ (Luka 1,3)

Ezra je koristio povijesne zapise i prepisivao uredbe i prepisku perzijskih kraljeva prilikom pisanja knjiga Ljetopisa i Ezre. Nehemija je sa svoje strane u svoju knjigu uključio rodoslove preuzete iz nekog drugog izvora.

Budući da Luka nije bio svjedok događaja koje opisuje, napisao je svoje evanđelje i dio Djela apostolskih na temelju povijesnih zapisa i intervjua s očevidcima (Lk 1,3).

Pavao citira Epimenida i Arata, klasične grčke autore (Djela 17,28; Tit 1,12). Juda, sa svoje strane, uzima citate iz nekanonske knjige koja sadrži proročanstva Enoha (Juda 1,14).

Epimenid

Arato

Svi su bili vođeni Duhom Svetim u korištenju ovog vanjskog materijala. Prepoznali su da opisuju istinu i stoga prenose ono što je Bog želio izraziti.

Knjiga Enoha

ČOVJEČNOST POMIJEŠANA S PORUKOM

NESAVRŠENOSTI U BIBLIJI?

„Ali ovo blago imamo u zemljanim posudama, da bude jasno da ova izvanredna snaga potiće od Boga, a ne od nas.“ (2. Korinćanima 4,7 NSP)

Bog je odlučio da koristi nesavršene ljude - "zemljane sudove" - kako bi preneo svoju poruku (2. Kor. 4,7). Kako je ta nesavršenost uicala na poruku? Da li je Biblija 100% pouzdana?

Arhaične riječi

- Reči na jevrejskom aramejskom ili grčkom jeziku čije značenje ne znamo ili koje su se u vreme proroka koristile sa druga-čijim značenjem.
- Primeri: *Gopher* (גֹּפֶר) (. Moj. 6,14); *Sélah* (סֶלָה) (koriš-ćeno u nekoliko psalama)

Greške koje su napravili prepisivači

- Prilikom prepisivanja tekstova ili pisanja po diktatu, prepisivač može da pogriješi (što je češće u Novom zavetu)
- Primer: „Jovanov zarez“ (1. Jovan. 5,7.8). To je komentar prepisivača koji je kasnije u tekst ugradio drugi prepisivač.

Greške koje su napravili sami pisci

- Prilikom citiranja teksta po sećanju ili prepričavanja događaja kojem nisu bili svedoci, biblijski autori mogli su da naprave manje, beznačajne pogreške.
- Primer: Matejev citat u kojem Zahariju, kojeg je ubio Joas, naziva "sinom Verekijinim" (koji je autor knjige o Zahariji) (Mat 23,35; vidi Luka 11,51; 2. Dn.24,22)

Pogreške prevoditelja

- Prevoditelji Biblije, posebno oni koji prevode na moderni jezik, mogu biti pod uticajem vlastitih ideja.
- Primer: Neki moderni prevodi (TLA) prevode tekst koji se odnosi na Gospodnji dan (Otk. 1,10) kao "nedjelja", iako se taj izraz počeo koristiti nakon apostolove smrti.

Ove nesavršenosti ili neslaganja su vrlo rijetke i uglavnom se mogu razumeti dubinskim proučavanjem. Možemo verovati da su nam božanske istine verno prenesene kroz vekove, baš onako kako su zapisane na stranicama Biblije.

„Bog je hteo da svoju istinu saopšti svetu preko ljudi i On sih je sam, svojim Svetim Duhom osposobio za to i omogućio da to delo izvrše. On je upravljao njihovim umom u izboru onoga što treba da kažu i napišu. To blago bilo je povereno ”zemljanim sudovima”, ali ipak je nebeskog porekla. Svedočanstvo je saopšteno nesavršenim izrazom ljudskog jezika, ali je ipak Božje svedočanstvo, a ponizno Božje dete, poslušno i verno vidi u njemu slavu božanske sile, punu milosti i istine.

U svojoj Reči Bog nam je dao znanje potrebno za spasenje. Sveto pismo moramo da prihvatimo kao apsolutni autoritet i nepogrešivu objavu Njegove volje. “

Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 6.7. original.

DODATAK: NEPOGREŠIVOST SPISA ELEN G. Vajt

Kad je Bog zapovedio Eleni da napiše Njegove poruke, ona je odgovorila: „Ne mogu pisati.“ Ali Bog ju je ojačao i počela je pisati. Sa vremenom je koristila pomoćnike za pisanje koji su ispravljali njene pravopisne pogreške i poboljšavali fraziranje nekih rečenica.

Nikada nisu menjali značenje poruke, niti su dodavali išta svoje. Konačne tekstove je uvek pregledavala sama Elen.

Mary Ann “Marian” Davis (1847.-1904.), književna asistentica. Fotografija ljubaznošću “Ellen G. White Estate, Inc.”

Sarah E. Peck, 1880-e. Fotografija ljubaznošću “Centra za adventistička istraživanja ”.

Što se tiče njene nepogrešivosti kao proroka, Elen je izjavila: „Što se tiče nepogrešivosti, nikada nisam tvrdila da je imam. Samo je Bog nepogrešiv“ (Odabrane poruke, svezak 1, str. 42).

Što se tiče nepogrešivosti njenih spisa, sama je napisala: „Postoje trenuci kada se moraju iznijeti uobičajene stvari, uobičajene misli moraju zaokupiti um, moraju se napisati uobičajena pisma i moraju se dati informacije koje su prenesene od jednog radnika drugome. Takve reči, takve informacije, ne daju se pod posebnim nadahnućem Duha Božjega“ (Odabrane poruke, svezak 3, str. 64).